

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1—Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 90.

Sreda 9. novembra 1927.

Leto II.

Strankin zbor avstrijske socialnodemo- krate stranke.

V dneh, 29., 30. in 31. oktobra se je vršil v veliki dvorani delavskega doma v dunajskem okraju Otakring toletni redni strankin zbor bratske avstrijske socialdemokracije. Udeležilo se ga je 474 delegatov, od teh je 74 žensk. Iz inozemstva so došli ss. Bechyne in dr. Meissner za češke sociodemokrate, Kremser za nemške socialdemokrate na čehoslovaškem, socialnodemokrasko stranko iz Nemčije je zastopal Adolf Braun, bolgarske socialdemokrate Velov, ogrsko socialnodemokracijo Monus. Predsedovali so: ss. dunajski župan Seitz, Tomschitz, Preusler in Lukas.

Iz strankinega poročila je razvidno, da je štela stranka v Avstriji 31. decembra 1926. l. okroglo 600.000 članov, od katerih odpade 55% na sam Dunaj, kjer je vsak tretji moški član stranke. V Avstriji je z Dunajem vred 84 mest z nad 3000 prebivalci, v katerih imajo socialdemokrati večino in kjer so meščanske stranke pri zadnjih volitvah spravile komaj skupaj 26% volilcev na svoje liste.

Od vseh moških volilcev v republiki je pri zadnjih volitvah glasovalo za socialdemokrate 45%, od ženskih volilcev pa 40%.

Članstvo stranke je pa od novega leta dalje še znatno poraslo, saj je po nesrečnem 15. juliju, ko je že mislila reakcija, da je odporno moč stranke zlomila, pristopilo 20.000 novih članov. (Istotako je kot odgovor na brutalni nastop prelata Dr. Seipla prilikom julijskih demonstracij, izstopilo iz cerkve 20.000 novih svobodomislicev.) Za podporo žrtvam julijskih demonstracij je nabrala stranka 550.000 šilingov (4.400.000 Din) od katerih so prispevali nemški sodruzi v Čehoslovaški 34.000 šilingov.

V odgovor na provokacijski sklep avstrijskih meščanskokapitalističnih krogov, da mora vsako podjetje prispevati gotov perijodičen znesek za bojni fond proti socialistom, iz katerega se naj organizirajo in oborožujejo »Heimwehrovci«, (avstrijski fašisti) je zbor sklenil pobirati: od 1. januarja 1928. l. dalje od vsakega člana stranke, mesečno 2 groša (16 para) za obrambni sklad proti fašizmu, iz katerega se naj vzdržuje republikanski »Schutzbund« (delavska obrambna zveza).

Velika dvorana delavskega doma v Otakringu že dolgo ni imela prilike sprejeti med svoje stene toliko prvorednih predstavnikov delavskega razreda, toliko odločnosti in energije, toliko preizkušene razuma in tako sijajne dialektike. Tu so se preizkušavale ostrine uma svetlih mečev, najboljših, v praksi preizkušenih teoretikov delavskega pokreta. Zagovarjale so se različne teze, vendar niti sledu kakega fanatizma, kakor n. pr. na srednjeveških cerkvenih zborih, vsi govori so izzveneli v iskreni želji, kako bi bilo mogoče v danem momentu kar najbolj služiti interesom proletariata. Bivši avstrijski zvezni kancelar, dr. Renner je zagovarjal potrebo in možnost koalicije z meščanskimi strankami v vladi, češ, da številčna moč stranke ne pomeni dosti, če nima neposrednega vpliva na vladne posle in da je vse polno

problemov tako gospodarskih, kakor političnih, s katerimi se v okviru stranke in njenih institucij zmanj bomo, ker nimamo nobenega izvršilnega vpliva. Rešitev republike, da je v obojestranski razorožitvi, ne pa v postritvi nasprotji, ki bi mogli privedi do novih, hujših katastrof. Glavni kamen spodtike je pa dr. Seipel, katerega tudi on ne more akceptirati v dosedanji vlogi.

Protigovornik dr. Otto Bauer povdarja, da bi pomenilo, sedaj, neposredno po krvavih dogodkih 15 in 16. julija, zahtevati od avstrijskega proletariata, da naj gre v koalicijo s svojimi rablji, zahtevati od njega nemoogočo žrtve. Seipel nas za enkrat ne bo vabil v koalicijo, ker mu dosedanja večina zadostuje, da bi se pa mi Seiplu ponujali, bi se pa temu reklo, da pred njim kapituliramo. Te sramote nam pa danes še ni potreba, nismo še na tleh, kakor misli buržuazija. Naše vrste so gosto strnjene, kakor so bile, naša volja je močna ko prej in to kar smo v slabotnem trenutku zagrešili, ko nismo vršili dovolj strogi nadzor nad samim seboj in se je majhen del dunajskega delavstva pustil zapeljati strastem, to epizodo smo že preboleli. Bila je epizoda, žal da je bila krvava. Mi pa računamo veliko več na zaupanje mas, kakor pa na vpliv v vladi. Buržuazija se veseli in meni, da je prišel čas, da nas pritisne ob tla, ker smo ji baje sami odkrili oni del svojega telesa, kjer smo ranljivi. Veseli se prežgodaj. Da ji izvijemo orožje iz rok, moramo slehernemu delavcu vcepiti v meso in kri:

1. nobenih takih demonstracij več, ki bi mogle privedi do nasilnih spopadov, brez izrecnega dovoljenja skupnosti;

2. nobene stavke v takih podjetjih, ki so za življenje neobhodno potrebni, brez sporazuma s skupnostjo strokovnih organizacij.

Mi hočemo, je izjavil dr. Bauer, ohraniti delavski razred, da bo vsak čas pripravljen za boj, vendar vedno na stališču demokracije.

Meščansko časopisje se je že veselilo našega razkola, ki ga je prorovalo, češ, da obstojita v stranki dva tabora: Renner in Bauer. Mi smo veliko dediščino Hainfeldskega kongresa ohranili, ker se zavedamo nedoglednih posledic, ki bi jih nam prizadjal morebitni razkol. Stokrat bolj je, da gremo napačno pot zjednjeni — ker napake je mogoče vedno popraviti — kakor pa, da bi se radi pravilne poti razcepili! Lahko smo ponosni na trezni realizem naše ideologije, še bolj pa smo lahko ponosni na revolucionarno navdušenje ideologije.

Buržuazija je mnenja, da so nas julijski dogodki porazili, v čemur se pa moti, samo nekaterih sodrugov se je polotila depresija, ki so jo pa že davno premagali, stranka kot celota pa stoji slej ko prej nepremagljiva. Dejstvo pa je, da je začel po juliju avstrijski fašizem bolj predrzno dvigati glavo in njegov vodja Steidle si domišlja, da je nekak avstrijski Mussolini. A tega se nam ni bati, avstrijski proletariati predstavlja vse drugačno moč, kakor jo je italijanski leta 1922. in Steidle je napram Mussoliniju, kakor tirolska vas Imst napram Rimu.

Generalna debata k glavnim referatom je pokazala hladno in stvarno presojo važnih političnih vprašanj, tako od zastopnikov mest, kakor zastopnikov najoddaljenejših alpskih provinc. V glavnem so se strinjali v tem, da ideje koalicije v principu ne odklanjajo, da pa jo smatrajo v danih razmerah za nemoogočo in celo škodljivo za stranko, kljub temu, da podeželsko delavstvo, ki veliko bolj trpi pod reakcijo in fašističnim terorjem, upa od nje pridobiti kakih olajšav. Ali več jim je bilo za revolucionarni prestriz stranke in zaupanje

mas, kakor pa eventualne koalicijske dobrote.

Ta strankin zbor je zopet pokazal, da so kongresi avstrijske socialne demokracije visoka šola za ves internacionalni proletariati. Od Hainfeldskega kongresa, preko lanskega v Linzu s svojim novim programom, do letošnjega, ko je bilo treba pokazati vso elastičnost, hladnokrvnost in energijo, same svetle etape.

Zbor je odobril od posebne komisije predloženo deklaracijo, ki jo prinesemo v prihodnji številki.

Rudarsko zavarovanje in bratovske skladnice.

Z ozirom na visoko pasivnost naše bratovske skladnice in na nujno potrebo, da se bo uredilo rudarsko zavarovanje z novo uredbo, ki jo pripravlja Generalna direkcija za šume in rude, se je Delavska zbornica obrnila na razne funkcionarje in javne delavce, da jih opozori na važnost problema in potrebo, da se ga končno javno uredi. K temu so prišle Delavski zbornici ponovno urgence rudarskih organizacij in pa bojazen, da bi se rudarsko zavarovanje, koje ga ureditev je izločena s finančnim zakonom iz neposrednega delokroga narodne skupščine, uredil tako, da bi se ga po 40. letih, če ne zadostnega, pa vsaj solidnega zavarovanja, upropastilo.

Da dobe omenjeni javni činitelji pravo sliko o važnosti posameznih vprašanj, za katere v tem slučaju gre, je Delavska zbornica še enkrat posamezne probleme v številkah osvetlila, in sicer:

1. Prispevki so nezadostni tudi, ako bi rudarsko zavarovanje ne bilo potrebno sanacije.

Pred vojno je bil prispevek na zavarovanca za rudarja in podjetje 28.46, sedaj 255 Din, relacija je 1 : 8. Povprečna renta je bila pred vojno 287 K, sedaj 6600 Din; relacija je 1 : 23.

Iz tega sledi, da je povišati prispevek na okrog 8 odstotkov za enako dobro in enako solidno zavarovanje, kakor smo ga imeli pred vojno za 14 do 15 odstotkov na enako dobo, kakor se nam obeta po pravilniku iz leta 1925. Dejanski prispevek pa znaša 5 odstotkov.

2. Sanacija rudarskega zavarovanja.

Leta 1912 so znašali pokojninski skladi bratovskih skladnic toliko, da je odpadlo na vsakega zavarovanca na bivšem Štajerskem 762.20 K, na bivšem Koroškem 763.30 K, na bivšem Kranjskem pa 691.51 K.

Na okroglo 13.000 zavarovancev v Sloveniji je znašal kapital na kritje okrog 13.000 krat 700 K ali okrog 9.000.000 K. 9.000.000 K je danes enakih (1:14) 123 milijonov dinarjev.

Ta denar je danes za delavstvo skoro v celoti izgubljen. Največji del je dobila potom inflacije država, ki je vsled tega dolžna pri sanaciji rudarskega zavarovanja sodelovati.

Podjetniki so plačevali tekom vojne, zlasti pa med leti 1918 in 1925 v provizijski sklad smešno nizke svote. Cenimo, da bi morali vplačati pri pravilni valorizaciji njih prispevkov 25 milijonov dinarjev več, kakor so.

Podjetniki s plačevanjem izrednega prispevka za sklad za stare vpokojence pri sanaciji deloma sodelujejo, kar mora ostati tudi v bodoče.

Sedaj je položaj sledeč:

Pri reakciji uredbe so prevladovali popolnoma vplivi države kot podjetnika in privatnih rudarskih podjetnikov.

Država kakor rudniška podjetja bi se rada vsakega sodelovanja pri sanaciji bratovskih skladnic otesla in prevalila bremena sanacije na delavstvo. V kolikor se poleg tega potreba sanacije negira in skuša rešiti rudarsko zavarovanje z rednimi 5 odstotki znašajočimi zavarovalnimi prispevki so to poskusi, ki hočejo starostno zavarovanje rudarjev popolnoma upropastiti.

Ker rezerve 123 milijonov dinarjev, ki bi jo moralo naše rudarsko zavarovanje samo v Sloveniji imeti, ni, se stavljata dva problema.

Problem starovpokojevcev.

Starovpokojevci so tisti, ki so bili vpokojeni pred 1. januarjem 1926. Teh vpokojencev je 1370, njih vdov 1316, njih sirot 812.

Rente teh vpokojencev so padle na neznatne zneske. Glavni del njih pokojnin tvorijo draginjske doklade, ki so znašale leta 1924 skupno Din 4.444.933. Te doklade krijejo sedaj podjetja, kojih prispevek za rudarsko zavarovanje je zvišan s tem za 2.80% zavarovalne mezde. To je urejeno za Slovenijo z zakonom o pokrajinskem skladu z dne 19. februarja 1922 št. 217 (Služb. Novine 142). Delavstvo zahteva, da pri tem ostane in da se doklade za starovpokojevce regulirajo tako:

a) da ne bo dobil nihče manj kot sedaj. (Sedaj znašajo doklade — upošteva se tudi potrebnost, ne samo članska leta — okrog 200 Din mesečno).

b) da dobi vsak valoriziran tisti znesek, do katerega bi imel po predvojnih zakonih pravico.

Podjetja delujejo na to, da bi se prevalila skrb za starovpokojevce na delavstvo.

Problem nabiranja kritja za vpokojence po 1. januarju 1925. Tisti, ki so se, ali se bodo vpokojili po 1. januarju 1925, imajo za seboj priznana leta službe, za kritje njih rent pa ni denarja. To kritje je treba dobiti, kakor predlagamo v zadnjem dopisu, z izvanrednimi prispevki države in podjetij (mesto izredovnih prinosov, bi imelo stati v izpreminjevalnem predlogu k čl. 147.: iz vanrednih prinosov). Efekt tam predlagane sanacije bi bil

za Slovenijo 1.5 do 1.8 milijona dinarjev letno, kar ni veliko, če upoštevamo ogromno valutno izgubo, ki so jo provizijske blagajne bratovskih skladnic utrpeli. Pravično bi bilo, da nosi to izgubo predvsem država, ki se je z denarjem provizijskih blagaj v glavnem okoristila. Le ako bi bilo to docela brezizgledno, bi se moralo pritegniti tudi k tej sanaciji podjetnike.

Kakor razvidite, gre pri sanaciji rudarskega zavarovanja za obstoj stare že nad 40 let obstoječe socialne institucije in za rešitev 100 milijonov vrednot, ki jih je vsled vojne delavstvo izgubilo.

Te številke Vam dokazujejo same, da gre tu za važno vprašanje, kateremu bodo posvetili vsi naši poslaniški klubi brez dvoma tisto pažnjo, ki jo zasluži.

Zaščita stanovanjskih najemnikov in gradba stanovanj.

Občinski svetnik Bahun.

Stanovanjsko vprašanje noče, ker ne more z dnevnega reda. Marsikdo se jezi na to, da se vedno ponavlja ista žalostna pesem, da se govori na shodih in piše po časopisih o stanovanjski mizeriji. Seveda so to pred vsem meščanski posedujoči krogi, ki ne trpe na tej bolezni, ki posedujejo lepe vile ali pa saj čedne hiše, ako pa hiš nimajo, potem so pa to ljudje, pri katerih ne igra najemnina nikake vloge. Od kar je končala vojna, se neprenehoma bavimo s tem nesrečnim stanovanjskim vprašanjem, čeprav nas tarejo tudi druge skrbi. Prihodnje leto bomo obhajali že prvo desetletnico takozvanega miru, ampak stanovanjska vojna gre naprej in nobeden ne ve, kedaj bo končala.

Jasno je eno in to je: dokler se ne bodo gradila stanovanja v večjem obsegu, kakor so se do sedaj, toliko časa bode pomanjkanje istih in na tem ne izpremeni vse filozofiranje hišnih posestnikov, ki trde, da bode stanovanj takoj dovolj, kakor hitro se ukine zaščita najemnikov. Jaz sem mnenja, da je pri nas v Mariboru največje pomanjkanje stanovanj, če tudi se to lahko marsikomur čudno zdi, ker je naše mesto razmeroma majhno. Vzroki temu so pa različni. Glavni vzrok je ta, kot je povsod, da se cela vojna leta ni nič zidalo, medtem, ko je šel ljudski razvoj vendar, če tudi polagoma, naprej. Po vojni pa se pri nas, do pred dvema letoma, ni takorekoč ničesar gradilo. Pač pa se je več stavb demoliralo ali pa adaptiralo stanovanja v razne obrtne ali industrijske svrhe. Končno pa je bil dotok prebivalstva mnogo večji kot pa odtok. Zato imamo danes par stotin družin sploh brez stanovanj, par stotin pa takih, ki hirajo po strašnih brlogih ali ki živijo prenatrpani v premajhnih luknjah. Končno pa je mnogo desetih takih, ki bi se radi poročili, pa se ne morejo, ker ni stanovanja.

Zato bi bila prva naloga narodne skupščine ter oblastnih skupščin kakor končno tudi občin, da preskrbe sredstva za izdatno zidanje hiš. Nasprotno pa bi morala zaščita ostati do nadaljnega brez določanja termi-

nov toliko časa, dokler ni stanovanj dovolj. Toda ravno na robe se dela. Med tem ko vlada noče nič slišati o akcijah za gradbo stanovanj, se ji silno mudi z odpravo zaščite najemnikov.

Minister ubogih dela politiko kapitalistov. To je ironija. Gospod Gosar pobija hudiča z belcebubom in odpravlja zaščito najemnikov, ker verjame hišnim oderuhom, ki trde, da zaščite ni več potreba, ker da se je velik del najemnikov itak že pogodil z hišnimi posetniki! Gospod minister bi lahko vedel, če bi hotel, da ni govora o pogodbah, ampak moral je že o razmerah soditi, da je ono, kar on misli pogodbe, bil pristni diktat.

Dosedaj se tedaj ni čisto nič okrenilo od strani države in oblasti za umiljenje stanovanjske bede, vsled česar nam narekuje čut in razum in končno naš socialistični program, da zahtevamo od mestne občine, da zida in zopet zida za vsako ceno stanovanja in opusti vse drugo, kar se le da odložiti. Zato je naš klub na zadnji občinski seji zopet stavil predlog, ki zahteva, da mestna občina mariborska ukrene vse, kar je potrebno, da zgradi v prihodnjem letu najmanj toliko stanovanj kot letos.

Zato je potrebno, da se v gradbenemu uradu izdelajo tekom zime potrebni načrti, da se ne bo tako zgodilo, kot letos, da so se načrti sproti delali, kar je gradbo zelo oviralo ter povzročalo, da se je v večjih slučajih moralo zopet razdirati, kar je bilo že sezidano.

Gospod župan je sicer naš predlog pokopal v osek in zato serviral zopet enkrat nekaj obljub. Češ, jaz sem stopil z zadrujo »Naš dom« v stiko, naj zaprosi vlado v Beogradu za denar. Na drugi strani sem se obrnil na g. ministra za socialno politiko, dr. Gosarja, ki mi je obljubil 3 milijone za Maribor.

Vse to je precej peska v oči. Toda če pa se vendar enkrat čudež zgodil, pa nič ne škodi. Samo se naj mariborski najemniki ne zanašajo nato. Mestna občina se naj le pripravi za nadaljne gradbe iz lastne moči.

Kaj se godi na naših železnicah?

Pred kratkim so naši železničarji prejeli iz ljubljanskega »Titenburga«, pozdrav v obliki okrožnice, ki je vsebovala diktat, s katerim se meni nič tebi nič, spreminja 8urni delavnik v 9urnega. Poleg tega so bila še nekatera specialna navodila, za katera bi ljubljanska železniška direkcija zasluzila patent, ker namreč takih iznajdb ne poznajo še niti vseiznajdljivi Amerikanci. Sam svetovno znani Taylor se naj gre pred kontrolorji ljubljanske žel. direkcije skrit. Ta naj-novejša iznajdba je v tem, da se vsaki čas, kadar železniški uslužbenec ne maha z bandero ali s kakim koli predmetom in ki znaša najmanj 10 minut, ne računava v službo, marveč v prosti čas, ki se od celokupne službe odbije. Govori se, da v omenjeni okrožnici, ki je sicer pobližje ne poznamo, stoji, da se tudi sprevodniku oz. zaviraču med vožnjo, kadar ne vrti zavore, čas ne vračuna v službo ampak izven službe! To so bili kontrolorji bivše Južne železnice pravi revčki, ki niso znali, kako se železnice napravi rentabilne. Toda to še ni vse. Kakor smo ravnokar izvedeli, je prišla včeraj, dne 7. novembra druga taka okrožnica, ki sliči naravnost na neke vrste mobilizacijo. Vsled ponovnih ter naravnost blaznih redukcij osebja, je nastala prava kalamiteja, dasi promet ni bogve kako velik. Toda zreduciralo se je predvsem delavstvo tako temeljito, da ni ostala niti najmanjša rezerva — zreduciralo se je namreč tedaj, ko je bil promet na najnižji stopnji, to je spomladi. Sedaj pa se je pojavil maček in gospoda posega po obupnih sredstvih. Okrožnica zahteva, da se mora vse nenastavljeno osebje, ki je zaposljeno kjerkoli, pritegniti k magacinski službi, to je razkladanju in nakladanju. Mesto tega osebja se naj zasedejo z nastavljenim osebjem oziroma s takimi, ki niso sposobni za fizično delo.

Vsi dopusti se morajo takoj vstaviti in one, ki so slučajno na dopustu takoj vpoklicati. Ravno tako se imajo bolni takoj zdravim javiti. Morda bodo morali vpokojenci in končno — mrtvi priti nazaj, da bodo pomagali jesenski promet povspešiti. Če take mere niso blazne, tedaj ne vemo, kako bi tako početje sicer imenovali. V Mariboru n. pr. je v neki pisarni, kjer je sedem delavnih moči, 5 nenastavljenih in le dve nastavljena. Od onih 5 nenastavljenih, ki opravljajo uradniško službo in ki nimajo ene mi-

nute proste, so ljudje že po 5—7 let, pa še niso nastavljeni. Pač pa se jim je mizerna plača od 5 in 4 Din urno še znatno zreducirala. Zato so nekateri ki so imeli po 3 Din na uro, železnici hrbet obrnili. Da se to v večji meri ne zgodi, je samo pripisati okolnosti, da je splošno pomanjkanje — ne dela ampak zaslužka. To pa se dandanes izrablja od države kot delodajalca, ki bi morala z dobrim zgledom iti naprej in ne nasprotno!

Kaj se pravzaprav misli s takimi metodami doseči, ne razumemo. Morda se misli na tak način napraviti železnico visoko rentabilno, da bi potem Angleži oz. Amerikanci večjo najemnino plačali, če bodo naše železnice prevzeli v eksploatacijo. Ali pa se namerava na tak način nerealno oziroma koruptno gospodarstvo popravljati. To kar se sedaj godi z železničarji, to je pravo suženstvo in železničarji hodijo povešenih glav in čakajo samo še na nove okrožnice, ki prihajajo v obliki batni.

Nahajamo se zopet v času, ko uslužbenci rabijo največ denarja, ker si morajo nabaviti neobhodno potrebnih stvari za zimo, toda največ je takih, ki nimajo niti za vsakdanji črn kruh. Kar pa imajo, to je veliko dela. Tudi privatni nastavljenici delajo, pa imajo večje plače in kot posebno nagrado bodo kmalu prejeli trinajsto plačo, katere se že vesele ter računajo kaj si bodo za isto kupili. Ti uboga železničarska para pa boš imela samo eno tolažbo, da si zlasti v jesenskih mesecih pridno delala!

Kaj pa pravi »slavno« Uduženje nacionalnih železničara, ki ima 35.000 organiziranih in to v prvi vrsti višjih, ki so nedvomno zelo vplivni? Zakaj nič ne ukrene, zakaj ne dela na to, da bi železničarji v Jugoslaviji živeli enake pravice za enake dolžnosti z ostalimi železničarji v Evropi?

Ja Bauer, das ist etwas anderes! Železničarji ne vedo, da gre delo »Zveze« sedaj najbolj v klasje. Zato je sedaj tako vse tiho okoli zvezarjev. Zvezarji skrbje zato, da bo hudič železničarje kmalu vzel. »Krščanski« pa, ki so po poročilu »Slovenca«, pred kratkim vstopili v črno internacionalo, jim bodo preskrbeli vstopnice v — nebesa. Da, tovariši in sodrug! Poglejte za trenutek na Čehoslovaško, Avstrijo, Švico itd., pa bodele takoj videli, zakaj je taka razlika med našimi železnicami in železnicami drugih držav. Borbena organizacija je vse in vse drugo je nič.

Stari borec.

Za nego zob je neobhodno potrebna zobna pasta

„PEBECO“.

Širite naš list!

Pavel Dorohov:

Kazenska ekspedicija. 3

(Odlomek iz romana »Golgota«. Prevedel I. V.)

Nadporočnik je vzel cigareto, jo prižgal, naredil nekaj globokih potegljajev, a med tem je njegov dolgočasni pogled objemal množico. Nato je naredil zopet globoki potegljaj. Dolgo je opazoval kmete, kakor da je pretehtaval nekaj . . .

Komaj viden trepet je šel čez levo lice nadporočnika, obraz se je nekoliko dvignil, leve brke so nekoliko zatrepetale. Trepet je postajal vedno močnejši, se razširil na brado. Male, rjave oči so zablistale. Kratko je mahnil z roko.

»Vsakega desetega. Začnite!«

Vzeli so vsakega desetega iz vrste in jih postavili tri korake pred mizo.

Nadporočnik je dolgo opazoval s svojimi, rjavimi, bodečimi očmi pred njim stoječega kmeta.

»Moli!«

»Vaše visokoblakorodje . . .«

»Moli . . .!«

»Vaše . . .«

»Molči! Moli, govorim ti!«

»Gospod, Jezus Kristus . . . Vaše visoko . . .«

»Bijte ga!«

Dva vojaka udarjata po njem z nagajko. Kmet pokrije obraz z obema rokama . . .

Nadporočnik Jofimov kriči hripavo:

»Puntati se hočete! Pokažem vam!«

Ne vzdrži več tako mirno sedeč pri mizi. Skoči, stopi tesno h kmetu in ga z revolverjem ustrel . . .

Razbite, krvave ljudi odvedejo nekaj korakov na stran in jih pobijejo.

Cunjaste brke nadporočnika plešejo. V njegovih rjavih očeh trepetajo iskre. Mrzel val mu zleti po telesu.

»Ženske sem. Vse!«

Kakor tolpa lačnih zveri se vržejo vojaki in husarji na žene in dekleta. S pretresajočimi kriki se hočejo te umakniti objetem močnih rok.

Predno se jih je vrglo na tla, so polzele tresoče roke po ženskih prsah; s sladkostrastnimi gibi so polzele po nagih telesih.

Oči so postale krvavordeče, glave so se mešale.

Živalsko tuljenje je napolnjevalo prostor pred cerkvijo.

Pogled nadporočnika je padel na Kitajce in na tri kmete — na predsednika in njegova pomočnika.

»Spravite Kitajce na parobrod! Te tri kmete pa pretepite!«

Vrgli so jih na tla. Tulili so, kot prebodene živali. Ko so zopet vstali, se vsi trije poklonijo globoko pred nadporočnikom.

»Zahvaljujemo se pokorno, Vaše visokoblakorodje. Dovolite nam, da zopet nastopimo naš urad.«

Nadporočnik jih leno pogleda.

»Dobro, lahko nastopite.«

Rdečelasi kmet — pretepen predsednik — pride v hišo Jakova Lyskina, kjer so se zbrali nekateri poljski častniki.

»Vaše visokoblakorodje, našli smo pri nekem kmetu sod samogonke. Mogoče vam ugaja malo vodke? Naša samogonka je znamenita.«

Obkolijo brkatega predsednika.

»Pan Shardecky, popijmo čašico — ta sodrga kuha izborna vodko.«

Pan Shardecky posnema v vsem pana Selinskega. Vzpne se mogočno, zasučje svoje brke in milostivo pokima kmetom.

»Prinesite sod!«

Pijeta čašico — vodka najde priznanje.

»Dobra kapljica, pan Shardecky!«

»Da, dobra!«

Ko se je popila prva steklenica, se najde druga. Nato tretja. Prejšnji predsednik in njegovi pomočniki nosijo pozno v noč sodčke v hiše.

Glasne pesmi zvone po cestah.

Ženski glasovi vreče v temoti. Vojaki in husarji se opotekajo s kmeti z roko v roki.

Pan Shardecky trka s predsednikom, napiljuje obraz.

»Vražji puntarji! Moramo še vas nabit!«

Predsednik se udari s pestmi na prsa.

»Mi vendar nismo bili . . . nikdar v življenju! Mi ne mislimo na punt! Poglejte vendar naša dekleta — prosim izberite si jih, naredite nam to čast!«

Sence se plazijo od hiše do hiše — po cestah, po vrtovih, ležečimi za hišami. Vsi strme k hiši predsednika. V dvorišču raste z minute na minuto kup pušek in sabelj.

Dnevne novice.

Avstrijski fašisti »Deutscher Volkswirth« citira iz »Neue Münchener Nachrichten« senzacionalno vest, da se pogaja krščanskosocialni štajerski deželni glavar dr. Rintelen z italijanskimi fašisti v svrhu njihove materijalne pomoči avstrij. »Heimwehrovcem«. Avstrijska vlada naj bi se za večne čase odrekla južne in srednje Tirolske v prid Italijanom, kot protiuslugo bi pa Italija prevzela organiziranje in oborožitev avstrijskih fašistov-Heimwehrovcem proti socialdemokratom. Kancler Seipl je o vsem poučen. Bližnja bodočnost bo pokazala kaj se pripravlja, v vsakem slučaju dogodki avstrijske socialne demokracije ne bodo našli nepripravljenega.

Za zavarovanje nezaposlenih delavcev in pravilnik borze dela.

(Interpelacija nar. posl. sodr. Petejana.)

Naš zakon o zavarovanju delavcev določa v § 2. uvedbo zavarovanja delavcev za nezaposlenost. V drugih kulturnih državah so že davno uvedli omenjeno zavarovanje, pri nas se pa doslej ni nobena vlada brigala za nezaposlene, niti noben minister socialne politike ni doizkusil izvesti navedene določbe zakona, da bi nudil nujno pomoč delavcem, ki nimajo dela in za služka.

Ustanovila se je leta 1923 borza dela, v katero prispevajo polovico delavci, polovico delodajalci, ki posreduje nezaposlenim delo. Na prispevkih za borzo dela se je nabralo v petih letih okoli 40 milijonov dinarjev, toda še do danes ni napravljen pravilnik za borzo dela niti za izplačevanje podpor nezaposlenim delavcem iz tega sklada, kljub ponovnemu zahtevanju potom strokovnih organizacij in delavskih zbornic, ki so zakonito priznane predstavnice delavcev. Pravilnikov minister socialne politike doslej sploh še ni predložil, čeprav je v to pooblaščen s finančnim zakonom za l. 1927-28.

V svoji interpelaciji zahteva s. Petejan od ministra socialne politike:

1. Jeli ste pripravljene takoj izdati Pravilnik o borzah dela in neposrednem podpiranju nezaposlenih delavcev iz fonda borz dela, s katerim bi se kolikor toliko ublažilo trpljenje tolikoštevilnega nezaposlenih delavcev?

2. Ali nameravate čim prej izdelati in predložiti v odobrenje narodni skupščini zakon o zavarovanju delavcev za primer nezaposlenosti, kakor to določa § 2. zakona o zavarovanju delavcev ter s tem olajšati in osigurati jako težak in nesiguren položaj delavskega razreda, ki danes strahovito trpi in hira pod grozovitim bičem nezaposlenosti?

Interpelant prosi ministra za odgovor v smislu § 71. pravilnika zbornice.

Inkorporacija okoliških krajev ljubljanskih občin. Obeta se nam torej velika Ljubljana. Ta naša stara zahteva, ki smo jo tudi v zadnjem času naglašali na naših sestankih v ljubljanski okolici, je med delavstvom že popularna, ker delavstvo uvideva, da utegne velika občina v social-nopolitičnem in šolskem oziru mnogo več storiti kakor pa majhne siromašne občine. To razpoloženje, ki ga je ustvarila naša stranka, hočejo izrabiti klerikalci na ta način, da sklene ljubljanska oblastna skupščina prikljupitev okoliških krajev (zlasti Glinca, Rožne doline, Zgornje Šiške in Most ljubljanski občini). Klerikalci upajo namreč, da se bo s tem v Ljubljani znatno dvignilo število njih volilcev. Kakor odobravamo prikljupitev teh krajev ljubljanski občini, ki so večinoma delavski, jim vendar že danes lahko povemo, da bo o tem, čigavi bodo delavski glasovi v Veliki Ljubljani, odločevalo delavstvo. Vlada bo prikljupitev nedvomno odobrila. Na prebivalcih se poveča Ljubljana za okoli 12.000 do 14.000 prebivalcev.

Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda« v Ljubljani vabi na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo,

dne 11. decembra tl. ob 9. uri predpoldne v prostorih zveze v Ljubljani, Delavski dom, Marksov trg (Turjaški trg) št. 2/II, s sledečim dnevnim redom: a) volitev komisije za pregledovanje mandatov; b) sklepanje o poročilih zvezinega odbora in nadzornikov; c) volitev zvezinega ožjega in širšega odbora, nadzornikov in razsodišča; č) sklepanje o rednih in izrednih prispevkih podružnic in včlanjenih društev; d) sklepanje o prijavljenih predlogih in pritožbah; e) slučajnosti. — Med prijavljenimi predlogi zvezinega odbora je posebne važnosti vprašanje reorganizacije s posebnim oziranjem na razmerje podružnice ljubljanske in mariborske pokrajine ter delovni program za bodoče leto s posebnim oziranjem na podporo Delavske zbornice v Ljubljani. Podružnice se opozarja, da morajo naznaniti pismo svoje delegate ter urediti pravočasno račune s centralo. Vsaka podružnica in društvo ima pravico delegirati največ 5 delegatov, ki imajo toliko glasov, kolikor zastopajo članov podružnice. Delegati se morajo izkazati s poverili. Podružnica mora izkazati, da je z obračuni v redu, ker sicer nima pravice do glasovanja. Zvezin občni zbor je sklepčen le, če je na njem zastopana polovica članov. Če bi tega ne bilo, se vrši občni zbor eno uro pozneje, t. j. ob 10. uri, ob vsakem številu prisotnih in upravičenih delegatov.

Katastrofa »Principese Mafalde«, italijanskega potniškega parnika, ki se je prošli teden na visokem morju na poti iz južne Amerike v Evropo potopil, še danes razburja duhove po celem svetu. Saj so pa tudi vse okolnosti, ki so spremljale to grozno nesrečo, največje te vrste po potopu »Titanika« v letu 1912., taka, da zaslužijo največjo pozornost in obsojanje. Na parniku je bilo okrog 1600 potnikov in se je prve dni trdilo, da jih je več kot polovica utonilo v valovih. Sedaj se je izkazalo, da jih je vsekakor čez 290 poginilo. Da ni bilo več žrtev, je zahvaliti dejstvu, da po tisti progi zelo pogosto pasirajo parniki in da se je ladja celih pet ur potapljala; medtem so pa dospeli na lice mesta francoska parnika »Formosa« in »Moselle«, italijanska »Rosetti« in »Socle« ter grški »Velona«, ki so pobrali plavajoče in one ki so se spustili v morje na čolnih in na splavih. Ves svet pa kritizira obnašanje italijanske posadke na potopljenem parniku. Ko se je ladja že nagibala, je dal poveljnik igrati italijansko državno himno, misleč, da jo bodo potniki mirno poslušali. Ko je bila katastrofa že očitna, so se začeli odigravati obupni prizori: ljudje so se drenjali in pehali k rešilnim čolnom in se tepli za prostore, a čolnov je bilo komaj za eden do dve sto ljudi na razpolago, in še ti so se nahajali v zelo slabem stanju. Tudi rešilnih pasov je bilo komaj za par sto oseb, vsi drugi so bili obsojeni poginu. A moštvo, mesto da bi nudilo rešitev najprvo ženam in otrokom brez razlike razreda, kakor je običaj, je puščalo v čolne samo imenitne goste iz prvega razreda, ki so sijajno plačali, revne potnike so pa poginili z ženami in otroci vred v medkrovje in jih tam zaprli, naj poginejo, odkoder so se potem slišali obupni klici, na smrt obsojenih. Šele častniki na pomoč prihiteli »Formose« so te nesrečnike osvobodili in jih spravili na svoje čolne. Kolikor je bilo še mogoče, a kmalu nato se je »Principesa Mafalda« pogreznila in potegnila za seboj vse one plavalce, ki se niso mogli od nje oddaljiti. Mesto nesreče so pa takoj zavohali tudi morski somi, ki so od vseh strani priplavali skupaj na prežo za dobro južno in so hlatali za plavalci in s tem dotirali njihovo grozo do vrhunca. Mariskoga, ki se je že oprijemal rešilnega čolna, je potegnil som za noge v globočino. Nekemu očetu, ki so mu utonili žena in štirje otroci, mu je petega otroka, ki ga je držal pri plavanju, iztrgal som iz rok. Vzrok nesreče je bila stara in obrabljena mašinerija parnika, ki je povzročila eksplozijo, ker je parobrodna družba gledala samo zato, da napravi čimveč dobička pri čim manjših stro-

ških. Zločinski pohlep kapitalizma najogabnejše vrste, ki še v smrtni uri daje prednost bogatim, reveže pa prepušča svoji usodi! Za Mussolinijevo junaško vzgojo naroda je pa vredno tudi podčrtati junaško in plemenito zadržanje posadke.

Med vzrok potopitve Principese Mafalde« se navaja tudi ta, da je paroplovna družba, kateri je pripadala ta ladja, že dalj časa špekulirala na visoko zavarovalnico, ki bi jo prejela od angleške zavarovalne družbe, pri kateri jo je zavarovala. Zato paroplovna družba ni hotela izvršiti nobenih popravil pri mašineriji, dasi je bila poučena o nedostatkih, z očitnim namenom, da se ladja čimprej potopi in da dobi ona zavarovalnico izplačano. Sedaj se obe družbi prepirata. Ali si more človek še kaj ogabnejšega in zločinskega izumiti? Hladnokrvno prepušča pohlep za dobiček 1600 ljudi morskim valom. Kaj je kapitalu tisoče človeških življenj, samo da si napolni blagajne. Vsak pameten človek mora obsojati kapitalistični sistem.

Gasilec kot požigalec. V občini Grabensee na Spodnjem Avstrijskem je v nočeh 5. in 6. septembra pri dveh premožnejših kmetih pogorelo vse gospodarsko poslopje z vsem inventarjem in pridelki. Vsi znaki so kazali na to, da je bilo nalašč zažgano in sicer tako, da ni bilo mogoče niti živine rešiti, ki je vsa zgorela. Škode je nad 100.000 šilingov. Zasedovanje požigalca je ostalo več tednov brez uspeha, dokler se ni posrečilo istega dognati v osebi sina-edinca nekega tamošnjega bogatega in uglednega posestnika. Ta, po imenu Johann Hofbauer, je pod pritiskom obtežljivih dokazov pri zaslišanju vse priznal. Na vprašanje kake razlogi so ga napotili k temu zločinu, je najprvo rekel, da je zažgal zato, da bi se mogel pri gašenju čimbolj izkazati. Bil je namreč komandant čez brizgalko. (To je čisto podobno tistim ljudem, ki najprej hujskajo na vojno, potem pa agitirajo za rdeči križ, da si zaslužijo medaljo.) Pri nadaljnjem zaslišanju je pa povedal pravi vzrok. Tamošnji gasilci so imeli navado, da so vsakokrat ko so pogasili kak požar, šli v gostilno, kjer so na stroške društva in občine dobili pečenko in pivo, torej celo ceho zastonj. Ker pa že dolgo ni nikjer gorelo, si je pa brihtna glavica sam izmislil sredstvo, kako bi prišel do brezplačne pečenke in piva. Mesto, da bi si jo sam plačal, je napravil raje 100.000 šilingov škode. Vse prebivalstvo je bilo pokonci, ko so gagnali skozi vas in orožniki so imeli hud posel, da so ga obvarovali pred razdraženo množico, ki ga je hotela linčati. (Podobna razvada popivanja ob raznih prilikah, je žal tudi pri nas pri raznih društvih v navadi.)

Strašen zločin v trboveljskem okraju. Med Trbovljem in Zagorjem teče Sava po divji in popolnoma neobljudeni soteski, ter je na teh mestih, stisnjena med pečinami, zelo globoka. Ob obeh bregovih vodi le ozka steza, ki se je le redkokedaj kdo poslužuje. Prošli teden so šli po stezi na levem bregu Save trije moški. Blizu tunela so srečali kmečko dekle. Ker so se čutili v tej samotni varni, so ugodno priliko izrabili za svojo pohoto in so dekle drug za drugim posilili. Da bi pa zabrisali za seboj vsak sled in da bi tudi njih žrtev ne mogla nikdar proti njim pričati, so jo silili naj sama skoči s strme skale v globoko Savo. Ker se je dekle tega seve obupno branilo in prosilo usmiljenja, so jo kratkomalo pograbil in vrgli v Savo. Na nasprotnem bregu je pa za grmovjem skrita, opazovala neka ženska vse njihovo početje, ki je nemudoma tekla na žandarmerijo javiti. Kmalu so zločince izsledili in sedaj čakajo v Laških zaporihi zaslužene kazni. Rudarji, zedini-

te se vsaj v enem smotru, da širite kulturo med sodelavci! To gotovo niso bili zavedni delavci!

V Parizu so zadnjič na kliniki operirali nekemu človeku želodec. Zdravnik mu ga je popolnoma izrezal in položil na neko mizo, da ga pozneje očisti; medtem pa je imel še opravka pri operirancu. Ko so hoteli želodec bolniku zopet nazaj vsiti, so s strahom opazili, da ga ni nikjer. Našli so na hodniku psa, ki je ravno zadnje njegove ostanke požiral. Medtem ko so bili vsi zdravniki zaposleni z operacijo, ga je pes ukradel z mize. Poročevalec pa ne pové, ali so potem bolniku mesto njegovega, vsili morda svinjski želodec. Pri današnji draginji bi pa bilo menda najbolje, če bi mogel izhajati brez njega.

Iščejo se nasledniki. V Porto Riko, Kuba, je umrla naša rojakinja Katarina ali Kristina Surdez-Gregoir. Rojena je bila v Cetinju 11. 1863 in starši so ji bili Stevan in Ana Kubič, roj. Pusenič ali Pušenič. Pokojničina sestra je baje poročena v Beogradu z nekim čevljarjem Stevanom. Pokojnica je zapustila 10—15 tisoč dolarjev. Osebe in oblasti, ki bi mogle dati kaka pojasnila o njenih naslednikih, se naprošajo, da ista javijo izseljenškemu komisarijatu v Zagrebu, Kamenita ulica 15, da se zamore to zapuščino realizirati.

Izseljenški komisariat Zagreb, Kamenita ulica 15, poziva tem potom Dobra Popoviča iz Ade v Bački, sedaj neznanega bivališča, naj se takoj javi s točnim svojim naslovom, da se mu zamore izročiti pismo, ki mu ga je poslal g. Borovič potom našega generalnega konzulata v New Yorku in sicer v vprašanju »Liberty Bouda«.

»Železničarski Almanah 1928/29.« V redakciji naših odličnih strokovnjakov in s prispevki naših najboljših poznavalcev prometno-ekonomskih in tarifnih vprašanj bo izšel meseca aprila prihodnje leto »Železničarski Almanah« sporedno s novim voznim redom. Poleg komercialno-tarifnih in trgovskih navodil za blagovni in potniški promet na železnicah in na mednarodnem prometu bo »Almanah« prinesel tudi vse vozne rede potniških in tovornih mednarodnih vlakov in brodov skupno s tarifami in kilometražo za važne mednarodne centre. Sploh bo »Almanah« neobhodno potreben priročnik vsakemu podjetju, poslovalnici, kakor tudi vsakemu potniku. Izdaja bo obsegala preko 50 pol velike četrtine teksta, 25 slik in dve karte. V predplačilo stane 120 Din. Potrebno je samo naznaniti točno adresu na »Železniški Almanah«, Beograd in knjiga se bo poslala po poštne povzetju in na stroške redakcije »Almanaha«.

Za tiskovni sklad je darovalo: A. Turk, Šoštanj Din 24.—, dr. Tuma H., Ljubljana Din 75.—, Lepa Hvala!

Iz stranke.

Srezka konferenca naše stranke za okraj Prevalje.

V nedeljo, dne 13. tm., se vrši v Zadrudnem domu v Prevaljah konferenca SSJ, na kateri poroča narodni poslanec s. Petejan. Konferenca se začne ob pol 9. uri dop. Te konference se naj udeležijo vsi zaupniki in funkcionarji naše stranke v Prevaljskem srezu. Pokrajinsko tajništvo.

Krajevnim organizacijam SSJ ljubljanske oblasti. Prvo ali drugo nedeljo meseca decembra se bo vršila konferenca ljubljanska oblastne organizacije SSJ. Organizacije opozarjamo na konferenco in pozivljamo, da stavijo predloge; izberejo zastopnike ter tudi store svojo dolžnost do organizacije. Podrobna navodila za konferenco dobe organizacije pismenim putem. — Oblastno tajništvo SSJ.

Proti reakciji in nasilju.

Govor poslanca sodruha Petejana ob priliki verifikacijske debate v Narodni skupščini. (Konec.)

Ali eno treba povdariti: Naše stališče v zbornici in izven nje mora iti za tem, da bomo pritiskali na eno kot na drugo, da bo branila, oziroma izvrševala največ tega, kar je v našem socialističnem programu. Mi si-

cer ne moremo verjeti, kar nam katerakoli izmed meščanskih strank zagotavlja ali obljublja. Za danes izjavljam, da nimam nobenih vez ne sem; ne tja, temveč bom vsako stranko in grupacijo sodil po njenih delih, ker

nas izkušnje učijo, da je težko verjeti v to, kar ta ali ona meščanska stranka lepega obljublja. V interesu razvoja našega narodnega gospodarstva in splošnega blagostanja bi bilo, da se ta proces čim prej izvrši in ker je to tudi v našem, to je delavsko razrednem interesu, želimo, da se predvsem koncentrirajo tiste stranke, ki imajo na programu zapisano in ne samo zapisano, ampak tudi v resnici hočejo dejansko borbo za svobodo, demokracijo in enakost proletarijata. Take stranke bodo od nas mnogo bolj simpatično sprejete, kakor pa one, ki bodo služile konzervativizmu, reakciji in vojno, dinastičnemu absolutizmu pomagale do vlade.

Gospodje! Verifikacijski odbor nam je tukaj predložil svoj sklep in ta sklep večine je pač takšen, kakor ga je predpoldne vrlo dobro karakteriziral g. Stjepan Radić. Gospodje iz vladne večine sami priznavajo, da so se vršile nezakonitosti, toda z omejitvijo, da te nezakonitosti niso zadosti dokazane. Pravijo, da, četudi bi bile te nezakonitosti resnično podane, vendar ne bi imele vpliva na končni izid volitev. Gospodje! To je nekaj, kar je mogoče samo pri nas, da se namreč priznavajo zločni in nezakonitosti, ampak, da se pri tem trdi, da iste niso popolnoma dokazane, ker niso od večine na licu mesta doznane.

Gospodje! Oddvojeno mišljenje jasno dokazuje vse protizakonitosti, ki so se vršile in zato jaz v imenu

proklamiranih postulatov, v imenu svobode in parlamentarizma pozivam gospode poslance, ako čutijo še kaj odgovornosti napram narodu, ako čutijo še kaj političnega ponosa v sebi, da predlog verifikacijskega odbora odklonijo, ker s tem podajo narodu garancije, da je v tem parlamentu še kaj poštenih ljudi, ki hočejo poštenje, veljavnost zakona in svobodo naroda. Na drugi strani pa sem zato, da se v interesu iste stvari brez ozira na stranke, uničijo mandati v vseh tistih volilnih okrožjih, kjer so pritožbe takšne narave, da so bili mandati pridobljeni potom nasilja in vladne moči, ne pa svobodne volje volilcev. Vsi tisti, ki so zagrešili te protizakonitosti, naj se pozovejo pred sodišče, obsodijo in kaznujejo, najsi bodo to veliki župani, sreski poglavarji, žandarji, slugi ali pa sedijo krivci v ministrskih klopeh, ker narod mora imeti čiste račune in svoje zadoščenje.

Zato izjavljam, da bom glasoval proti predlogu verifikacijskega odbora in za oddvojeno mišljenje manjšine, ker vidim na tej strani vsaj deloma dobro voljo in stremljenje, da se odpravi ono zlo, ki ga je zakrivila vladna večina v volilnem boju. (Ploskanje in odobravanje na levici.)

SINALCO

BREZ ALKOHOLA.

Seja mariborskega občinskega sveta.

V petek, 28. oktobra je imel mariborski občinski svet sejo. Na tej seji bi se bila imela razdeliti stanovanja v novih mestnih hišah. Za to je bil majhen prostor, ki je določen za takozvano galerijo, nabito poln. 560 prosilcev se potečuje za 60 stanovanj. Medtem pa ti prosilci niso prišli na svoj račun — neglede na to, da se o razdelitvi stanovanj ne bo razpravljalo v javni seji — je ta predmet bil odstavljen z dnevnega reda kakor tudi vse zadeve finančno-gospodarskega odseka. Omenjeni odsek namreč ni ubogal gospoda občinskega očeta ter monsignora Jerov, šeka, če tudi je bil nekaj časa v »sveti« jezi. Obširneje o tem je naš list že v zadnjih dveh številkah poročal. Tozadevna seja se bode baje v petek, dne 11. t. m. vršila. Župan dr. Leskover je otvoril sejo in takoj čital predloge in interpelacije. Socialistični klub je vložil vprašanje na župana, zakaj je zmešal pri skupščinskih volitvah volišča v mestu in sicer naknadno, kar je povzročilo veliko zmedo, ker so čuvarji skrinjic v zadnjem trenutku morali na druga volišča kot so bili prvotno določeni. Nadalje je in sicer že tretjič, socialistični klub stavil vprašanje glede tkalnice v Linhartovi ulici. Omenjena tkalnica je že dosedaj povzročala mnogo motenja, zlasti ponočnega miru, a sedaj se pa še povečuje. Povečanje pa se je pričelo baje brez dovoljenja mestne občine, oziroma brez njene vednosti. Enako vprašanje je stavil ustmeno sodrug Bahun na g. župana glede adaptacij bivše Puntigamske pivnice v Mlinski ulici, v neke tovarniške svrhe, o čemur bomo še posebej govorili. Končno je bil prečitán predlog socialističnega kluba, v katerem se zahteva, da naj mestna občina nadaljuje z gradbo

stanovanjskih hiš ter naj v prihodnjem letu zgradi najmanj toliko stanovanj, kot jih je letos. Na vse interpelacije je g. župan odgovoril precej stereotipno, oziroma negativno. Tako je n. pr. rekel, da mu ni čisto nič znano, da se v Mlinski ulici tovarno gradi, dasi je podpisal tozadevno dovoljenje. Končno je župan poročal, da mu je vojni erar dal Dravsko vojašnico na razpolago, da se jo lahko adaptira za stanovanja, za kar je občinski svet dovolil 200 tisoč Din kredita. Na to so poročali referentni odseki.

Posebno važnih reči ni bilo, razen ene točke, pri kateri se je zopet »slavni nacionalblok« našel, kljub svojim »velikim« nasprotjem solidaren in še Nemci so bili zraven, ker se je šlo za delavske interese. Socialistični klub je stavil na eni prejšnjih sej, predlog, da se naj pri oddaji občinskih del zahteva od podjetnikov, da morajo delavcem take mezde plačati, kakšne so navedene v ponudbah; nadalje, da naj sprejemajo predvsem domače delavce, to je iz Maribora in njegove okolice. Zato se naj obračajo na mariborsko Borzo dela. Šele tedaj, ako tukaj ne bi bilo dovolj sposobnih delavcev, jih naj iščejo bolj v oddaljenih krajih. Prvi del predloga je bil sprejet, za drugi del, pa se je vršila precej živa debata, katere sta se udeležila sodrug Eržen in Bahun. Toda zastoj! Naši malomeščani so sicer radi veliki lokalpatrioti, ampak pri delavcih hočejo imeti čim večjo konkurenco in še najraje bi videli, če ne bi bili kitaljski kuliji tako od rok, da bi jih semkaj priklicali. Zato so se s tem njihovim stališčem tudi cicibambuli strinjali. Javni seji je sledila tajna, ki je razpravljala o personalnih zadevah.

Maribor.

Narodno gledališče v Mariboru.

Torek, 8. nov. ob 20.: »Pygmalion«. Ab. D. Kuponi.
Sreda, 9. nov. ob 20.: »Bajadero«. Ab. A. Kuponi. **Znižane cene.**
Četrtek, 10. nov. ob 20.: »Školjka«. Ab. D. Kuponi. **Zadnjikrat.**

Prve predstave za abonma D, v katerega so uvrščeni tudi vsi okoličani (iz Slov. Bistrice, Ruš, Frama, Polskave, Slivnice in Hoč) se vrši v torek, dne 8. novembra. Tega dne stopi tudi tozadevni avtobuspromet v veljavo. Zunanji abonenti bodo dobili pravočasno svoje izkaznice.

Požarno ogledovanje mesta. V prihodnjih dneh začno poslovati komisije za požarno ogledovanje mesta, ki bodo tudi ugotovile, v koliko se je ugodilo raznim predpisom požarnopolicijskega in sanitarnega značaja, izdanim na podlagi ugotovitev lanskega leta. Hišni posestniki, oziroma njihovi namestniki morajo skrbeti, da so komisiji lahko vsi v posestvih prihajajoči prostori hiše, kakor podstrešje itd. dostopni.

Celje.

Delavsko pevsko društvo »Naprej« v Celju vabi vse svoje somišljenike in ljubitelje petja na svoj Martinov večer, ki se bo vršil v soboto, dne 12. novembra t. l. ob 7. uri zvečer v gostilni »Zeleni travnik«. Na sporedu je petje, godba, ples, Martinova gos itd. Vstopnina Din 5. K obilni udeležbi vabi odbor.

Trbovlje.

V šoli govore učenci med seboj, da se bo pri Fortaju (Bernotovci) ustanovila »Svoboda II«. Pripominjamo, da so to le prazne in neosnovane govornice, ker »Svoboda« je v Trbovljah samo ena in sicer v prostorih Delavskega doma. Ni torej nikakega povoda za to, da bi se mogla ustanoviti še »Svoboda II«. Najbrže je to le agitacijsko sredstvo Bernotovcev, ker jim manjka naraščaja in ker drugače ne morejo oživetiti svoje Kmetiskodelavske zveze. Mladina mora v »Svobodo«, ker to je njena edina marksistična razredno zavedna kulturna organizacija. »Svoboda« je torišče, kjer se vzgajajo mlade moči v boju za osvoboditev proletariata.

Disidenti delavskega športnega kluba »Svobode« so si nadeli ime Amater, a izbrisali so si ime »Delavski športni klub«. Njih službeno glasililo je »Jutro«, ker »Enotnost« za svoje glasililo odklanjajo. »Amater« je res čuden klub, noče biti niti delavski klub, a ker so zraven izključno delavci, ga je sram biti tudi meščanski klub. Torej klub ki je in ni. Vsem funkcionarjem manjka prave zavednosti. Oni niti ne vedo, zakaj so klub ustanovili in kaj prazvprav s svojim klubom hočejo. Če je samo nogomet njih edina rešitev iz tega bednega socialnega položaja, potem jim svetujemo, naj le zvesto vztrajajo pri brcanju žoge, mi jim tega ne zavidamo in jim to veselje od srca radi privoščimo.

Malomarnost nas vseh je, da ne poročamo v delavskem listu o delu na občini. V sedanjem občinskem odboru, ki je večini sestavljen iz socialistov, se mnogo dela. Kar niso preje razni gerenti v desetih letih napravili, to lahko sedaj pokaže naš odbor Trbovelčanom v enem letu. Zida se meščanska šola, javna stranišča se postavljajo ob prometnih krajih, ceste so popravljene, zidajo se stanovanjske hiše itd. Današnji dopis naj pokaže predvsem resno sliko veliko-

poteznega in socialnega dela na občini. — Dne 29. okt. tl. se je vršila plenarna seja občinskega odbora v občinski posvetovalnici. Po ugotovitvi sklepčnosti se je prečital zapisnik zadnje seje in odobril K 2. točki je poročal župan, da sta dva odbornika izstopila, ker sta odpotovala iz tega okraja za delom drugam. Na njuno mesto prideta dva nova odbornika-naslednika. Pri 3. in 4. točki se je pretresalo o nakupu Leskovarjeve hiše za vsoto Din 130.000. Posloj se bo adaptiralo in se adaptacijska dela izroče najnižjemu ponudniku t. j. stavbeniku Ferencu ali pa Ročaku. Adaptiranje bo znašalo okrog 98.000 dinarjev. 5 točka je bila nakup zemljišča za javno kopalnico. Potreba po kopalnici je v Trbovljah zelo velika, zato se ta načrt z veseljem pozdravlja. Stavbišče ge. Pravičiče bi bilo po izvedbenih najpripravnije, zato se dotični prostor kupi. Potrebovalo se bo za stavbo okrog 5000 m² zemljišča, katerega se računa m² na 25 Din. Z zidanjem kopalnice se bo pričelo takoj prihodnje leto spomladi, tako, da bo kopalnica do poletja že gotova. — Rudar Ceglar Franc prosi, da mu občina proda nekaj občinskega zemljišča, da si postavi hišo. Prošnji se je pod gotovimi pogoji ugodilo. 6. točka je bila sprejem službene pragmatike na nameščence občine trga Trbovlje, kajti pragmatike se je do sedaj vedno pogrešalo, kajti razni gerenti so nastavljali, plačevali in odstavljali občinske uslužbence, kakor jim je bilo drago. — Za ekspozi-turo v Hrastniku se nastavi pomožna moč, ker sam tajnik ne more upravljati vseh poslov. — Prošnji del. kult. društva »Svobode« za podelitev kinokoncesije se je ugodilo. — G. Arzenšku se je podelila autokoncesija, ki si je že nabavil nove moderne automobile. — Tako socialisti v dejanju pokazujemo in delamo v dobrobit naših občanov.

Šoštanj.

Dramski odsek »Svobode« bo vprizoril v soboto, dne 12. novembra ob 8. uri zvečer in v nedeljo, dne 13. t. m. ob 3. uri popoldan v dvorani »Zadruž. doma« v Šoštanju veliko narodno igro v 4 dejanjih »Zaklad«. Nastopi nad 20 oseb. Podrobnosti so razvidne iz lepakov. Ker je igra noviteta za Šaleško dolino, upamo, da jo bo posetilo kar največ obiskovalcem, posebno ker je bolj oddaljenim obiskovalcem dana prilika, da si igro ogledajo. Da je zanimanje veliko, je dokaz, da se že sedaj naročajo, oziroma rezervirajo vstopnice. Preskrbite si jih pravočasno, ker seveda dve in pol ure ni prijetno stati, kajti toliko časa bo trajala predstava. Prepričani smo, da se našemu pozivu odzove kar največ posetnikov.

ČITAJTE

ново izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

ZIMSKO BLAGO

za obleke in perilo v veliki izbiri kupite najcenejše pri **SREČKO PIHLAR, Maribor, Gosposka ul. 5** Oglejte si moje izložbe.

„JUNIPER“

Nabirajte nove naročnike

železno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju žledčnim boleznim itd. Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji in konzumnih trgovini. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK
Agentura „Juniper“

CELJE, GOSPOSKA ULICA 26

Trgovci, zahtevajte engros cene.

Prost ogled! Prepričajte se!
Manufakturno blago

vseh vrst, kakor sukno, velurje za plašče, doublstofe, barhente, flanelo itd. Vam nudi vsled ugodnega nakupa še vedno po najnižjih cenah edino **J. PREAC, Maribor, Glavni trg 13.**
Poštni nameščenci na obroke.

JUSTIN GUSTINČIČ,

Maribor, Tattenbachovaulica 14.

Največja, najcenejša in najhitrejša mehanična delavnica, zlasti za kolesa, motocikle, otroške vozičke, šivalne stroje, pisalne stroje, gramofone, kakor vsa mala in velika mehanična popravila in okretala. — Lastni prostori za popravila in emajliranje z električnim pogonom.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici števil. 2 in na Glavnemu trgu števil. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko **D. P.**